

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

Številka: 092-429/2026-2720-2

Datum: 12. 6. 2026

Zadeva: Prošnja za odgovor - odgovor

Zveza: Vaše elektronsko sporočilo z dne 18. 5. 2026

Ministrstvo za solidarno prihodnost (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) je dne 18. 5. 2026 prejelo vaše elektronsko sporočilo, v katerem ste ministrstvo prosili za odgovor, ali obstaja zakonska podlaga, da osebe ali vodstvo doma za starejše »prepreči svojcem prisotnost pri izvajanju higijene intimnih delov telesa nepokretnih in dementnih staršev, ki so že večkrat preboleli urološko infekcijo?«.

Vežano na vaše vprašanje pojasnjujemo, da sta krovna predpisa, ki predstavljata podlago za opravljanje storitev v domovih za starejše Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO, 196/21 – ZDOsk, 82/23, 84/23 – ZDOsk-1, 24/25 in 112/25; v nadaljnjem besedilu: ZSV) in Zakon o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 84/23, 112/24 in 44/25; v nadaljnjem besedilu: ZDOsk-1). Ker so domovi za starejše tudi izvajalci zdravstvene dejavnosti, so pri svojem delu zavezani tudi k spoštovanju predpisov s področja zdravstvene dejavnosti, pravic pacientov, zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja itd.

V predpisih, za razlago katerih je pristojno ministrstvo, ne obstaja splošna oziroma posebna pravna podlaga, na podlagi katere bi dom za starejše lahko svojcem preprečil prisotnost pri izvajanju storitev za uporabnike. Ne glede na prejšnji stavek je treba poudariti, da je eno od temeljnih poslanstev domov za starejše tudi varovanje dostojanstva, intimnosti in koristi uporabnikov njihovih storitev, k čemur jih zavezujejo tudi veljavni predpisi; npr. 16.j člen ZSV, ki med drugim določa, da mora biti izvajanje storitev tako, da zagotavlja dostojanstvo uporabnika, nadalje Pravilnik o strokovnih načelih za izvajanje ukrepov (Uradni list RS, št. 89/23), ki v 4. členu določa, da morajo ukrepi na področju dolgotrajne oskrbe varovati dostojanstvo, zasebnost, avtonomijo in osebnost posameznika. Hkrati vas usmerjamo tudi na 43. in 44. člen Zakona o pacientovih pravicah (Uradni list RS, št. 15/08, 55/17, 177/20 in 100/22 – ZNUZSZS; v nadaljnjem besedilu: ZPacP), ki izvajalce zdravstvene dejavnosti, tudi domove za starejše zavezuje k

spoštovanju pacientove zasebnosti. Ker je za ZPacP pristojno ministrstvo za zdravje, vas v primeru potrebe po dodatnih informacijah s tega področja prosimo, da se obrnete nanje.¹

V konkretnem primeru želje svojcev po prisotnosti pri izvajanju umivanja intimnih delov telesa pri nepomični osebi z demenco menimo, da se je treba tako z vidika svojca kot z vidika doma starejših najprej vprašati, ali bi se oseba, če bi lahko izrazila svojo voljo in želje, strinjala s prisotnostjo svojcev pri izvedbi opravil, ki posegajo v največjo intimo posameznika. Ravnati je treba na način, da se spoštujejo voljo in želje osebe ter zaščiti njeno dostojanstvo. Na slednje zaposlene v domovih za starejše usmerjajo tudi področni kodeksi², ki jih zavezujejo k varovanju zasebnosti posameznika v vseh stanjih zdravja in bolezni, spoštovanju dostojanstva posameznika hkrati pa tudi v celovitost, kakovost in strokovnost obravnave.

V primeru, da obstaja dvom v strokovnost obravnave ali v pravilnost izvedbe postopkov v povezavi s temeljno življenjsko aktivnostjo osebne higiene v domu za starejše, predlagamo, da se s svojimi opažanji oziroma ugotovitvami obrnete na odgovornega nosilca za področje zdravstvene nege v domu za starejše (glavna medicinska sestra, namestnik direktorja za področje zdravstvene nege), ki vam bo v konkretni zadevi podal pojasnila, preveril navodila oziroma protokole za delo ali uvedel notranji nadzor.

Če vam v postopkih z domom za starejše ne bi uspelo dobiti potrebnih odgovorov oziroma bi dvom o strokovnosti opravljanja storitev vztrajal, vas seznanjamo, da so vam na voljo tudi zunanji mehanizmi varstva pravic pacientov oziroma uporabnikov oziroma zunanje oblike nadzorov nad opravljanjem storitev v domu za starejše. Če se vam poraja dvom v spoštovanje pravic mame, kot pacientke, se lahko obrnete na pristojnega zastopnika pacientovih pravic³, v primeru dvoma glede zakonitosti, kakovosti oziroma strokovnosti opravljanja storitev pa lahko podate tudi predlog za izvedbo zunanjega nadzora:

- za področje dolgotrajne oskrbe in socialnega varstva v prihodnje lahko kontaktirate Ministrstvo za demografijo, družino in socialne zadeve, Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana, e-pošta: gp.mddsz@gov.si;
- za področje zdravstvene nege:
 - o v delu nadzora nad sistemom kakovosti: Javna agencija Republike Slovenije za kakovost v zdravstvu, Ulica Ambrožiča Novljana 7, 1000 Ljubljana, e-pošta: info@jakz.si;
 - o v delu izpolnjevanja zahtev glede dovoljenja za opravljanje zdravstvene dejavnosti: Ministrstvo za zdravje, Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana, e-pošta: gp.zirs@gov.si;
 - o v delu spoštovanja predpisov s področja zdravstvene dejavnosti oziroma zdravstvene nege: Ministrstvo za zdravje, Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana, e-pošta: gp.mz@gov.si;
 - o v delu strokovnosti zdravstvene nege Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana, e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si.

¹ Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije, Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana, e-pošta: gp.mz@gov.si

² Kodeks etike v zdravstveni negi Slovenije, dostopno na: https://zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/Kodeks-ETIKE-MS-babice_2025_splet.pdf

Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu, dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=DRUG4023>

³ Več o tem in seznam zastopnikov pacientovih pravic po krajih najdete na spletni povezavi: <https://www.gov.si teme/pacientove-pravice/>

Naš odgovor v vednost in morebitno dopolnitev posredujemo tudi Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Socialni zbornici Slovenije kot strokovnima združenjema na zadevnem področju ter Ministrstvu za zdravje, pristojnemu npr. za predpise s področja zdravstvene dejavnosti, pacientovih pravic, da po potrebi podajo stališče oziroma odgovor dopolnijo.

V upanju, da vam bodo podane informacije v pomoč, vas prijazno pozdravljamo.

S spoštovanjem,

Pripravila:

mag. Klavdija Kobal Straus
sekretarka

Klemen Jerinc
vodja Sektorja za upravljanje izvajalskih organizacij

V vednost:

- Ministrstvo za zdravje, Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana, e-pošta: gp.mz@gov.si – po e-pošti
- Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana, e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si – po e-pošti;
- Socialna zbornica Slovenije, Ukmarjeva ulica 2, 1000Ljubljana, e-pošta: info@szslo.si – po e-pošti